

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/46/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014201183
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8014201183.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa: K. J., bytom M., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 05. decembra 2014, č. k. 2Sd/88/2014-25, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 05. decembra 2014, č. k. 2Sd/88/2014-25, p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 05. decembra 2014, č. k. 2Sd/88/2014-25, zrušil rozhodnutie odporkyne číslo XY z 21. augusta 2014, ktorým odporkyňa podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok, ktorou si navrhovateľ uplatnil nárok na starobný dôchodok od 26. júna 2014 a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Právo na náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že rozhodnutím z 21. augusta 2014 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 26. júna 2014 s odôvodnením, že ku dňu XY, kedy dovŕšil 62 rokov veku, nezískal 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia, keď vo všeobecnom systéme dôchodkového zabezpečenia získal len 11 rokov a 56 dní dôchodkového poistenia a dobu základnej vojenskej služby a obdobie výkonu funkcie colníka mu nebolo možné v zmysle § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. hodnotiť pre nárok na starobný dôchodok, pretože mu už boli zhodnotené pre nárok na výsluhový príspevok v III. pracovnej kategórii.

Krajský súd s poukazom na zovšeobecnený právny názor najvyššieho súdu uvedený v rozhodnutí č. R 55/2011 zverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako aj rozsudok sp. zn. 9So/138/2011 z 22. augusta 2012 konštatoval, že

odporkyňa po zohľadnení všetkých období dôchodkového poistenia a všetkých osobných vymeriavacích základov mala povinnosť vypočítať sumu dôchodkovej dávky, ktorá by sa mala znížiť o sumu zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy príspevku alebo výsluhového dôchodku za celé roky poistenia, čo by zodpovedalo čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach uverejneného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. Za primerané (s odkazom na čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky) pritom označil také hmotné zabezpečenie, ktoré zodpovedá celej dĺžke poistenia bez ohľadu na to, či poistenie bolo získané v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia (ktorý sa vyčlenil zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia) alebo iba vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Rozsudok krajského súdu napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. S názorom krajského súdu nesúhlasila z dôvodu, že navrhovateľ nevykonával službu vo zvýhodnenej kategórii funkcií, nie sú u neho splnené podmienky pre zníženie dôchodkového veku a preto nie je možné pri posudzovaní jeho nároku na starobný dôchodok postupovať podľa zovšeobecneného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Nakoľko navrhovateľ nezískal potrebnú dobu, najmenej 15 rokov dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme, na vznik nároku na starobný dôchodok, ale iba 11 rokov a 56 dní, jeho žiadosť bola zamietnutá. Z uvedených dôvodov odporkyňa namietla, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a rozhodnutie č. XY z 21. augusta 2014 ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku.

Medzi účastníkmi bola sporná otázka hodnotenia doby výkonu služby colníka pre nárok na starobný dôchodok.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že žiadosťou z 26. júna 2014 požiadal navrhovateľ o starobný dôchodok od 26. júna 2014. Rozhodnutím z 21. augusta 2014 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku z dôvodu, že nebol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z. s tým, že doba výkonu služby colníka mu nemohla byť zhodnotená podľa § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., pretože ju získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový príspevok a v civilnom zamestnaní získal len 11 rokov a 56 dní obdobia dôchodkového poistenia.

Podľa § 65 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení do 31. augusta 2012, poistenc má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Odporkyňa v odôvodnení rozhodnutia z 21. augusta 2014 poukázala na § 60 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z., v zmysle ktorého obdobie výkonu služby colníka sa nepovažuje za obdobie dôchodkového poistenia, keďže navrhovateľ získal uvedené obdobie v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový príspevok.

V zmysle potvrdenia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, pre nárok na výsluhový príspevok (podľa zákona č. 200/1998 Z.z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov), ktorý sa podľa § 124 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, od 01. júla 2002 považuje za výsluhový dôchodok, bola navrhovateľovi zhodnotená doba

výkonu štátnej služby v rozsahu 27 rokov a 297 dní za dobu trvania služobného pomeru v colnej správe (od 01. júna 1973 do 31. marca 1999) a za dobu výkonu základnej vojenskej služby (od 02. októbra 1969 do 24. septembra 1971).

Podľa § 202 ods. 1 písm. d/ a 2 zákona č. 200/1998 Z.z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení účinnom do 31.12.1999, príspevok patrí oprávnenému vo výške 30% zo základu pre výpočet dávky, ak služobný pomer trval aspoň 15 rokov. Za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa príspevok priznaný podľa odseku 1 písm. d/ zvyšuje o 1,5% zo základu pre výpočet dávky.

Úmyslom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z.z. poskytnúť policajtom výsluhový dôchodok, resp. naďalej poskytovať dovtedy priznané výsluhové príspevky ako dávky, ktoré majú povahu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia až od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení), napriek tomu, že príspevky za službu podľa § 119 ods. 3 zákona č. 410/1991 Zb. nepatrili po dosiahnutí veku 60 rokov. Z čl. 19 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), ktorý bol Československou socialistickou republikou ratifikovaný 11.01.1990 a vyhlásený pod č. 416/1991 Zbierky zákonov (ďalej len „Dohovor“) priamo vyplýva nárok na zachovanie starobného dôchodku po celú dobu sociálnej udalosti, teda počas celého života po prežití ustanoveného veku. Dohovor č. 128 má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok, a teda na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia Dohovoru majú prednosť pred zákonom č. 461/2003 Z.z. a sú priamo záväzné aj pre odporkyňu.

Podľa § 124 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z.z., účinného od 01. júla 2002, výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok po 30. júni 1998 podľa § 202 ods. 1 písm. d/ a odsek 2 zákona č. 200/1998 Z.z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti.

Z citovaných ustanovení je zrejmé, že výsluhový príspevok priznaný podľa § 202 ods. 1 písm. d/ zákona č. 200/1998 Z.z. nie je výsluhovým dôchodkom priznaným podľa zákona č. 328/2002 Z.z. Výsluhový príspevok je naďalej výsluhovým príspevkom a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. sa iba považuje, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov.

Navrhovateľ má nárok iba na výsluhový príspevok (považovaný za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z.), preto je vylúčená aplikácia ustanovenia § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z.

Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 126 ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Výsluhový príspevok, priznaný ako dávka sociálneho zabezpečenia a považovaný za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. môže od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) plniť funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) len vtedy, ak jeho výška zodpovedá výške starobného dôchodku, primeranej dobe trvania služobného pomeru.

Pri určení výšky starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, ktoré boli zhodnotené na účely výsluhového príspevku a v nich dosiahnuté hrubé zárobky a to bez ohľadu na skutočnosť, v akom rozsahu a v akej kategórii funkcií bola doba výkonu služby hodnotená. Až po takom stanovení výšky

starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť v pomernej časti, zodpovedajúcej zhodnotenej dobe služby, najviac však o sumu výsluhového príspevku, považovaného za výsluhový dôchodok.

Záver odporkyne, že postup v súlade s čl. 33 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach sa vzťahuje len na tie situácie, keď poistenec získal dobu služby v 1. alebo 2. kategórii funkcií v potrebnom rozsahu pre zachovanie nároku na zníženie dôchodkového veku, je preto mylný.

Odvolačí súd dospel k záveru, že navrhovateľ splnil podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia vo všeobecnom (11 rokov) a osobitnom systéme dôchodkového zabezpečenia (27 rokov) spolu v rozsahu viac ako 15 rokov dňom dovŕšenia 62 rokov podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Rozhodnutie odporkyne preto považoval za nesúladne so zákonom a preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 O.s.p. rozsudok krajského súdu potvrdil.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok ku dňu 26. júna 2014 znovu rozhodnúť, pričom na účely stanovenia sumy jeho starobného dôchodku do doby dôchodkového poistenia okrem doby tzv. civilného zamestnania započíta aj doby, hodnotené na účely výsluhového príspevku a neboli zhodnotené pre výšku výsluhového dôchodku, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešnému navrhovateľovi, ani odporkyňi, žiadne trovy nevznikli.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.